

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12

Telefon št. 34.

26. oktober 1899.

(Dopis.)

Ta dan je bil za večino prebivalstva na Kranjskem lep in morebiti tudi pomenljiv. Najboljši zastopniki tega prebivalstva so bili v Ljubljani zbrani ter so ne glede na narodnostna nasprotja se izjavili, da Kranjske še ne pusté uvrstiti mej Tirole.

Klerikalci na Kranjskem so ta dan poklicali svoje kmete na bojišče, da jim pomagajo meriti svoje moči s kranjskim naprednjastvom. Ali našli so bore malo kmetov, ki so stali na njih strani. Večji in manjši kmetje, meščani-kmetovalci in veleposestniki so se jim postavili na menzuro. Le par ur je trebalo te zveze, in naš Rimljan je bežal z bojišča.

Videli smo pri tej priliki, da je dosti več nezadovoljstva, da, jeze proti temu Rimljanstvu mej kranjskim prebivalstvom, kakor smo sami dozdaj mislili. Strah pred njegovo hudobijo, ki gmotno in na časti škoduje, je prej kakor svinec ležal na prsih maloorganiziranega našega kmeta in dostikrat tudi meščana.

Sedaj je šlo za najljubšo vseh javnih naprav našega večjega in manjšega kmeta, za kmetijsko družbo. Občna jeza si je dala 26. oktobra duška, in naš kmet je videl ta dan, da je on gospodar teh Rimcev, če si le pomakne klobuk z oči in prosto, srpo pogleda v komandiranja vajeno duhovensko oko. Videl je tega duhovnika pred seboj bežati. Le-ta duhovnik je skušal začetkom boja divje okolo sebe gledati, ali — odšel je, — fugit, evadit, erupit, — z bojišča, češ, doma drugo zapojemo.

Kmetje, meščani-kmetje in veleposestniki so v dneh pred 26. oktobrom sprevideli, kaka nevarnost preti vsemu prebivalstvu, ako pustijo dalje rimskemu klerikalizmu prosto pot. Z vso nesramnostjo, vladateljnostjo in nestrpnostjo rimskega klerikalca, kadar še misli, da zamore s hudičem strahovati ljudi, je naš klerikalec v deželi postopal. In vse grdobije mlajših Rimcev je višja gospoda skozi prste gledala, četudi je ta mladež le drugače delala tako, kakor

zahteva višja hirarhična politika. Bil je skrajni čas, da se vlije tem ljudem škaf mrzle vode na glavo.

Veleposestniki so sprevideli, da se od kmeta in meščana ne morejo več ločiti. Kmetovanje bo, kakor je bilo, najgotovješa podlaga življenju; vsi ne morejo biti uradniki. Ako kmetija nese ali ne, toliko kruha je vsaj gotovega, da ni sile, če se pametno gospodari. Od industrije, trgovine zamore le malo število ljudi živeti. Svetovno gospodarstvo pa bo zopet gonilo ljudi nazaj k materi zemlji, k ljubi naravi, ven iz gneče velikih mest. Naši veleposestniki so menda v teh dneh sprevideli, da so del naroda.

Narodu zamoremo le pridobiti boljše življenske razmere, ako se omika, ako tudi masa narodova, ako tudi kmet prispe do večje omike. Ta omika je le mogoča na podlagi jezika mase, kultura le mogoča, če se zamore ta jezik in duševno življenje v njem v vseh slojevih razviti.

Morebiti je to krivo naše zdajšnje reve, da so veleposestniki to okolnost v minolih časih prezirali. Bili so dolgo časa precej merodajen ud naroda. 26. oktobra t. l. so podali v danes drugačnih gospodarskih razmerah kmetu prijateljsko roko. Bili so skraj vsi veleposestniki na bojišču in seboj so pripeljali svoje manjše sosedo. Bog ve, da je bil ta prizor lep. A želja, gorka želja je ustajala vsakemu, da ta zveza kmetov ostane trajna in postane močna. Naši veleposestniki niso fevdalci in ne morejo biti. Lahko so zvezani, koordinirani s kmeti.

Najhujši sovražnik našega slovenskega življenja je rimski klerikalizem. Kaj, če nam jezik pro forma oteti pomaga — dolga stoletja se za ta jezik ni brigal. Primož z Rašice mu je dal slovensko prestavo sv. pisma — ali ta klerikalizem provzroča stagnacijo v omiki, on zavira napredek; on mora to storiti, ker le v ozašču ljudske nevednosti zamore v sijaju živeti tako, kakor živi. S tem pa meče v dandanašnjem gospodarstvu naš narod v proletarijat. Majhen je ta narod. Klerikalizem producira iz našega naroda le knapa, kulija Evrope in Amerike, on je doslej po večjem bil kriv, da imamo vsako leto do stotisoč najkrepkejših naših ljudi

na tujem v rokah industrialnih „schweiss-treiberjev“.

Za gozdico gre vsem, tudi veleposestnikom. Klerikalizem, ki s svojimi konvikti, oživljajočimi se samostani, misijoni, s tricalstvom in vsem znanim velikanskim aparatom srednjeveške cerkve mali naš narod v objemih drži in mu sapo zapira, — tega je treba pred vsem na tla podreti, vse boljše se potem samo ob sebi poda. Življenske naše moči postanejo potem proste in si priboré, — če nam je usoda mila — trdnjše stališče v bodoči kulturi slovanskega juga in s tem tudi življenje zraven Nemcev. Če tega ni, gre vse v zaton, in umrjemo kot farovski ljudstvo sramotno.

Veleposestniki, (mej bojevnik 26. okt. je bil ta in oni potomec veleposestnikov naše najlepše dobe, luteranskih časov), — imejte v spominu tradicijo iz iste dobe! 26. oktobra je bil mali odsev reformacijske dobe glede jedinstva in odporu proti nasilstvu klerikalizma.

In meščani brez razlike jezika — tudi vi ste udje tega slovenskega naroda! Ali ste vi, kar vas ni uradnika, videli, kako vas hoče naš klerikalec strahovati? Brez vsega prehodnega razmerja, kar hitro vas hoče v stran spraviti. Ni šala, to klanje! Notranjci in drugi to krvavo čutijo. Zdaj menda ste prepričani, da to klerikalstvo nasprotniku gmotna, gospodarska tla spodkopuje. To kaže največjo divjost, neusmiljenost, brezsrčnost. Ni jim mar, kaj bo z otroci, ni jim mar, če cele familije na cesto vržejo; z robato tace grabijo po vsem, kar posvečenemu človeku na srcu leži in kar mu je sveto, če jim služi v njihove namene; fanatiki so, ki si domišljujejo, da so izbor človeštva, da so bogovi. Kaj principi — liberalen — klerikalen — za vaš kruh, za življenje vam gre, če jim pustite prosto pot! Iz njihovih rok morate vzeti krmo, drugače nimate življenja, in če je kateremu teh vaše ženstvo všeč, — ne smete črhniti; — ta nauk prinese vsak lemenatar seboj v življenje.

Videli ste boj 26. oktobra, in kar vas je bilo udov kmetijske družbe, ste prišli na bojišče. Bojevali ste se kakor levi; malo

so farovski imeli vaših; le morda kakega dolžnika farovža, ali farovških posojilnic. Ti so hodili v boj, kakor na nogah z verigami vklepani hudodelniki. Tudi je bil kak boječnež zraven, ki se klerikalnega maščevanja boji. Za kruh, za življenje vam gre, če ne postopate vedno tako vsi, kakor so pogumni vaši postopali 26. oktobra v „Narodnem domu“ v Ljubljani.

In vi kmetje! Ne gre in ne gre več brez šole! Vi se morate sami učiti, morate svojo deco v šolo pošiljati in ji dati doma časa za uk. Učitelju bodite dobri prijatelji. Svoje boljše sinove morate poslati v kmetijske šole. Lemenatarjev imamo že preveč in juristov tudi. Prisilite po dež. poslancih, da bo ta šola cenejša. Saj ste 26. oktobra videli, kako grozno moč imate proti vsakemu, če le hočete. A za škofove konvikte, ki vam bodo ubijali najboljše sinove, za te imate denar in za farovško nenasiljivo bisago tudi ali vsaj vaše ženstvo! Ali ne spoznate, da jemljete s tem lastnemu otroku duševno in dostikrat tudi telesno hrano? V občinskih zastopih farovžu prikimate, v deželni, v državni zbor pošiljate duhovnike, ali take, ki kako gmotno korist v službi farovža iščejo. Ali se vam more tako dobro goditi? Le preračunite, kaj vašega denarja agitacija naših duhovnikov zapravi! Na tisoče gre pri vsaki volitvi. Zidajo si hiše za agitacijo, plačujejo cele kompanije malovrednih ljudi, ki so za vsako rabo. To vse gre iz kmečkega žepa. Ženice vernih volilcev, ki so 26. okt. za farovške volili, bodo nazaj znosile, kar so močje stali. Saj ni res, da boste večno pogubljeni če za to življenje z vso vnemo skrbite. Bogu očitajte neusmiljenost, nepravilnost, če le mislite, da je istemu vaše stradanje, vaše ponižnost všeč. Saj je bil kateri pri kaki pojedini v farovžu. Od 12. ure popoldne, do 10. ure zvečer nosijo debele kose raznovrstnega mesa in raznih sladkarij in vina na mizo. Delaven človek ob takih prilikah dvomi, če imajo ti ljudje „žegna božjega“. Zakaj pa klerikalci tako? —

Slovenski kmetje, odprite oči ali jih imejte odprte tako, kakor onih tisoč, ki so

LISTEK.

Smrt matere.

(Napisal Emil Zola.)

Gospa Guerardova je vdova. Pripada k visokemu meščanstvu in premore dva milijona. Ima tri otroke, tri sinove, kateri so podedovali po smrti svojega očeta po 500 000 frankov.

Ti sinovi so rastle kakor divje mladice v prenapetem veselju. V nekaj letih so bili s svojimi petsto tisoči frankov gotovi. Najstarejši, Karol, se je strastno zanimal za mehaniko in zmetal je množico denarja za prečudne iznajdbe. Drugi, Jurij, se je dal izsesati od ženskih. Tretji, Moric, je bil okraden od prijatelja, s katerim se je lotil zidati gledališče.

Danes ima mati vse tri na vratu, daje jim stanovanje in hrano, toda ključé od omar hrani iz previdnosti sama.

Ta rodbina ima prostrano hišo v ulici de Turenne. Gospa Guerardova ima osem-inšestdeset let. Z leti je postala čudakinja. Skopa je, prešteva kosce sladkorja; sama zapira in spravlja pričete in nedopite steklenice, lastnoročno oddaja perilo in druge potrebne predmete v domačem življenju.

Kadar se vidi samo sredi teh velikih otrok, se je poloti skriven nemir; vedno se boji, da jo bodo prosili za denar, in ona ne bo vedela, kako bi jih zavrnila. Zato pa je poskrbela, da je naložila svoj denar v posetva.

Sicer pa izsesavajo Karol, Jurij in Moric dom kar najbolj mogoče. Tu so lepo nastanjeni, prepirajo se za grizlje in očitajo drug drugemu velike potrebe. Da jih materina smrt vnovič obogati, jim zadošča; zato čakajo, ne da bi kaj delali. Dasi nikdar nikdo ne spregovori o tem, se vendar neprestano pečajo z mislijo, kako se bo vse razdelilo. Če se ne pogodé, bodo morali vse prodati, kar pa je vselej spojeno s škodo.

Neki dan po obedu se je čutila gospa Guerardova slabo. Njeni sinovi so ji prigovarjali, naj leže, in jo pustili s komornico, ko jim je dejala, da ji je boljše ter da ima samo hudo migreno. Vendar se je drugi dan stanje stare dame poslabšalo, rodbinski zdravnik je zahteval, da pokličejo na posvetovanje še par zdravnikov, in ti so konstatirali, da je gospa Guerardova v veliki nevarnosti.

Ko je gospa videla, da je priklenjena na posteljo, je bila njena prva skrb, da je naročila, naj ji oddajo vse ključé, katere

je spravila pod zglatve. Še s postelje je hotela vladati ter ohraniti svoje omare pred plenjenjem.

Nekega dne se ji zbudi zaupanje do Jurija. Pokima mu, naj se približa, in mu reče tiho: „Glej, tu je ključ; pojdi in vzemi sladkor. Na to zopet dobro zakleni in prinesi ključ nazaj.“

Drugi dan pa postane napram Juriju nezaupna. Kamorkoli se gane, ga zasleduje z očmi, kakor bi se bala, da hoče vzeti okraske s peči in jih potlačiti v žep. Pokliče torej Karola, poveri mu zopet ključ in šepeta: „Komornica pojde s teboj. Poglej, da bo vzela perilo, in zapri sam.“

Največja muka v boleznih ji je bila, da ni mogla več paziti na domače izdatke. Spominjala se je glupega počenjanja svojih sinov, vedela je, da so zapravljalci, nespametniki z vedno odprtimi rokami. Že dolgo ni imela do njih nikakega spoštovanja. Samo materinska ljubezen je ostajala v nji, in odpuščala jim je. V njenih prosečih očeh je mogoče čitati, da prosi milosti, naj počakajo, ko je ne bo več tukaj, in šele tedaj naj prično prazniti zakladnice in si deliti njeno imetje. Če bi si je delili pred njo, bi bila to muka za njeno umirajočo lakomnost.

In sebična bolnica je trpela, da ni

poslednje trenutke svojim otrokom vse. Njeno nezaupanje do mladih ljudi je bilo vedno večje. Če bi sinovi tudi ne bili mislili na imetje, katero bodo podedovali, bi jim bila mati sama budila misel na ta denar z načinom, kako ga je branila do svojega zadnjega dihleja. Pogledovala jih je tako preiskujoče, s tako vidljivo boječnostjo, da so se obračali v stran. Tu se je spomnila, da čakajo njene resilne smrti, in oni so res mislili na to.

Če je zasačila katerega zamišljenega z bledim obličjem, mu je rekla: „Pojdi k meni! ... O čem premišljaš?“

„O ničemur, mati.“

Toda prišel je v zadrego. Ona je počasno zmajala z glavo in pristavila: „Velike nepravilke vam provzročam, otroci moji. Glejte, ne mučite se, kmalu me več ne bo tukaj.“

Obstopili so jo ter ji prisegali, da jo ljubijo in jo obvarujejo smrti. Trdovratno je odgovarjala, da nikakor. Še bolj se je utrjevala v svoji nezaupnosti. To je bilo strašno umiranje.

Vse upanje je izgubljeno, zdravnik je naznanil, da mora bolnica vsak trenutek omagati.

Neko jutro so sinovi govorili pri oknu o nadlogi, ki jih je zadela. Ona je imela

26. oktobra farovške vrgli. Duhovnik je le vaš uradnik, on je zaradi vas na svetu. Ne bojte se zadnje ure, če ste pošteno živeli. Ali so to krščanski ljudje, ki vam in ki so vam posebno 26. oktobra pravili: „na smrtni postelji ti pa bom dober, danes me ne poznaš“. Vsa divjost in neomika, ki je mogla, se javlja v takih besedah. Sram vas bodi, katoliški mož, ki ste tako govorili! Slovenski kmetje! Če morate takega moža za poslednjo tolažbo dobiti, idite brez te tolažbe s sveta; Bog vas ne bo zapustil.

Ni res, da vas hočejo vsi razven duhovnika goljufati! Zgodovina pa nas uči vse drugače. V zdajšnjem gospodarstvu sveta ste kmetje navezani na meščana in ta na vas. Vi kmetje ste sami najboljši trgovci. Naš Kras in tužna naša zgodovina vas je že zgodaj v tem oziru na noge postavila. Gospodarstvo se sicer tudi pri nas premeni, ali to se zgodi polagoma. Razvoj gospodarstva ne pozna skokov. Naš klerikalec hoče s socializiranjem konsuma le sebi nikdar prijaznega meščana ubiti in sicer hitro, da potem vas reveže kmete, dokler je še čas, trdnejše na farovž priklene. Za socializiranje proizvodnje na kmetijah našemu duhovniku ni mar; to bi vas kmete gmotno ojačilo, kolikor je mogoče. Da bi se vi gmotno okrepili, tega se boji vaš klerikalec, ko zlodej križa. Zapravljati morate v konsumni trgovini, potem ste prej na kantu. Samostani v naši deželi vstajajo iz grobov, ki jim jih je izkopal cesar Jožef II. Ti vam bodo že dali nekaj ričeta, če boste prišli na tlako in poslali svoje žensstvo h kiparjem in drugim umetnikom v samostane.

Pa pogledajte, kmetje, kako vam vaša mladina uhaja na tuje! Ali jo bo farovž nazaj držal?

Meščan, ki bije boje proti klerikalizmu, bije iste tudi za kmeta. Kmet ga mora, če si dobro želi, v tem podpirati. Je vse v zvezi in mora biti tudi na Slovenskem. Dne 26. oktobra je bilo zapaziti začetek te zveze. Daj, usoda, da ne zamre! — Zdaj bo naše klerikalstvo zopet na tihem delalo. Močno se je ustrašilo dne 26. oktobra. Pazimo! Zdaj bodo na tihem grizli in ujedali. Zdaj se pišejo vsaki dan „črne bukve“ našega kmetskega in meščanskega stanu v farovžih. Tam zdaj osvetlo s špiritom kuhajo. Klerikalec je po večini neizprosiv maščevalec. Pazite! Ostajajte na barikadi, ki smo jo dne 26. oktobra v Ljubljani zgradili proti rimskemu, brezdomovinskemu našemu klerikalstvu, utrjujmo jo neprenehoma, skrbimo v miru za vojno!

V Ljubljani, 2. novembra Delegacije.

Delegacije se snidejo šele koncem meseca novembra. Da se je zasedanje določilo tako pozno, se navajata dva vzroka. Avstrijska in ogrska vlada hočeta, da se kvotni deputaciji sestane čim prej in poskusita rešitev kvotnega vprašanja. Ako se kvotni deputaciji glede kvotnega vprašanja zopet ne zedinita, potem poskusita državna zborna

navado, da je sama pobirala najemnino po svojih hišah; zdaj so bili v zadregi, na kak način naj poberó denar. Če bi nastala katastrofa, bodo potrebovali najemnino, da poplačajo različne osebne izdatke.

„Moj Bog!“ je rekel Karol tiho, „če hočeta, se grem najemnikom predstaviti... Razumeli bodo situvacijo in plačali!“

Toda Jurij in Moric sta postala nezaupljiva.

„Saj greva lahko s teboj,“ je rekel Jurij. „Vsi trije imamo izdatke.“

„Saj bi vama jaz dal denar... Ne mislita vendar, da hočem uteči z njim!“

„Nikakor, toda boljše je, če smo vsi skupaj. To bo pravilnejše.“

In drug družega so gledali z očmi, v katerih se je zrcalila zloba in zavist. Vsak si je hotel zagotoviti največji del dedščine. Karol se je naenkrat oglašil in glasno nadaljeval.

„Poslušajte! Prodajmo vse, to bo najboljše. Če se danes prepriamo, se bomo jutri že požrli.“

Toda hitro so se ogledali, začuli so šumenje. Njihova mati se je vzdignila, vsa bleda, imajoča oči izbuljene, telo tresoče. Vse je slišala, svoje posušene roke je ste govala proti njim in s strašnim glasom ponavljala: „Otroci moji... otroci moji...“

Krčevit napad jo je zopet vrgel na

doseči sporazumljenje temeljem vladnih predlog. Drugi vzrok odgoditve delegacijskega zasedanja je želja ogrske vlade, da ji dovoli državni zbor še pred sestankom delegatov proračunski provizorij. Radi tega provizorija so imeli v ogrskem parlamentu že dvakrat obstrukcijo. Széll pa se hoče obstrukciji izogniti.

„Hier“.

V Budimpešti so imeli 31. oktobra velike demonstracije radi javljenja rezervistov z nemškim „hier“. Okoli 2000 dijakov in pristašev ogrske neodvisne stranke je prišlo pred klubov lokal neodvisne stranke. Deputacija je izročila voditeljem stranke resolucijo, potem pa je nagovoril akademik Brazovay v krogu mnogobrojno zbranih poslancev vodjo neodvisne stranke, Franca Kossutha ter ostro kritikoval odredbo vojnega ministra ter pozivljval neodvisno stranko naj krepko podpira odpor proti „atentatu“ na madjarščino. Kossuth je odgovoril v daljšem govoru, da je le nemarnost velike javnosti kriva, da ni imela Kossuthova stranka uspehov, in da bi imeli Ogri danes že vse drugačne narodne pridobitve, ako bi se oklenil narod neodvisne stranke. Kossuth se veseli, da se je vzbudil narod, in njegova stranka bo začela močno akcijo proti najnovejši žalitvi ogrskega naroda ter prisilila vlado, da dobi narod zadoščenje. Množica je klicala Kossuthu viharo ovacijo. Tudi pred krajevnim vojaškim poveljstvom so bile demonstracije. Policija je demonstrante opetovano razgnala. Ogri se lotijo pač vsake stvarice, ki se tiče njihove narodnosti, z vse drugačno energijo kakor v naši državni polovici!

Novo Milanovo lopovščine.

Milan je povzročil, da imajo Srbi temeljem kraljevskega ukaza troje novih zakonov. S prvim se je kazenski zakon, ki je bil že doslej drakonski, še pohujšal. Sedaj bo možno Milanu streljati ljudi kakor zajce. Drugi zakon določa, da sme vlada iztirati iz dežele vsakogar, ki se ji zdi nevaren ali sumljiv. Milan bo zapodil sedaj vsakogar, ki se bo upal delati opozicijo njemu in njegovi vladi. S tem bo radikalna stranka smrtno zadeta. Tretji zakon pa ustvarja v notranjem ministrstvu poseben informacijski oddelk, ki bo nadziral mišljenje in govorjenje uradništva in javnih oseb sploh. Ta vohunski oddelk bo zastrupil vse javno in družinsko življenje v Srbiji ter onemogočil vsakatero svobodno javljenje lastnega prepričanja. S to oficialno špionažo postanejo razmere na Srbskem neznosne. Vsakdo bo vsak hip v nevarnosti, da ga zgrabijo in vržejo v ječo, kajti vohuni bodo imeli razprostrte mreže v vse sloje, v vse kroge do mize družinske in postelje zakonske.

Velik poraz Angležev v Južni Afriki.

Vesti o slavnih zmagah Angležev nad kmetskimi Buri so se jedva razkadile in se izkazale kot pretirane ali celo lažnjive, in že je došlo novo poročilo, da so bili Angleži jako občutno tepeni. Pri mestih Glencoe-Dundee (19. in 22. oktobra), pri Elands-laagtu (19. in 21. oktobra), pri Modderspruitu (24. oktobra) in Lombards-Kopu (29. oktobra) so se merile samo manjše čete

vzglavje, umirala je s strašno mislijo, da jo njeni sinovi okrađejo.

Vsi trije so se vrgli prestrašeni ob postelji na kolena. Poljubljali so roke pokojnice in ji med ihtenjem zatiskali oči. V tem trenutku so se spomnili svojega destinstva, in da niso nič družega kakor sirote. Grozna smrt je tičala v dnu njihovih duš kakor žgoče očitjanje vesti...

V sobi, katere zagrinjala so bila spuščena, je ležala pokojnica oblečena v postelji s prekrižanimi rokami in s srebrnim križcem na prsih. Pri glavi so ji gorele sveče. Vejica zimzelena je bila pomočena v posodo s posvečeno vodo.

* * *

Uro pred pogrebom se je pričelo stopnišče napolnjevati z ljudmi. Glavna vrata v dvorani so bila preprežena s črnim suknom s srebrnimi cembali. Tu je bila, kakor v ozadju ozke kapele, postavljena krsta, obkoljena s svečami, pokrita z venci in kiticami. Vsaka prihajajoča oseba je vzela kropilo iz kropilnice pri nogah krste ter pokropila mrtvo truplo...

Ob ednajstih se je pričel pogrebni spreved pomikati. Sinovi pokojnice so stopali za krsto. Za njimi so šle osebe z magistrata, nekoliko velikih obrtnikov, množica imenitnih meščanov, ki so škilili po

Angležev in Burov med seboj. Izid teh bitk ali prask je le neznatnega, lokalnega pomena. Bitka, ki se je vršila 30. oktobra pri Ladysmithu, pa je bila prva velika in važna bitka, v kateri se je merila vsa angleška vojska pod generalom Whitom in vsa burška vojska pod generalom Joubertom. Angleži niso mogli zabraniti, da bi se transvaalski in oranjevski Buri ne bili združili. Nasprotno, general Yule je moral svojo brigado zapustiti Glencoe ter štiri dni in noči med groznimi mukami neprestano bežati pred zasledujočimi Buri ter se zateči k Withu pred Ladysmithom. Okoli 18.000 Burov je obdalo 29. oktobra Ladysmith od zahodne, severne in vzhodnje strani, Angleži pa so brezuspešno opetovano poskušali pregnati jih. Oranjevski Buri so 29. oktobra zapustili Besters ter se pomikali od severno-zahodne strani takisto proti Ladysmithu, oziroma proti levemu krilu angleške armade. Transvaalski Buri so začeli Ladysmith bombardirati. Angleški general Withe je sprevidel, da ga mislijo transvaalski in oranjeski Buri zgrabiti od vseh strani, zato pa jih je hotel prehiteti. Zategadelj je vpriporil splošen napad na oranjeske in transvaalske Bure. Najprej je White zgrabil vojsko Oranječanov. Napadel jih je ponoči. Oranječani so pustili, da je prišel oddelek Whitove armade prav v njihovo sredo, potem pa so zgrabili nakrat Angleže od vseh strani. Angleži so bili ujeti: dva bataljona in šestero gorških topov, t. j. 42 častnikov in 2000 mož se je udalo Burom in jim izročilo svoje orožje. S tem je bila leva krilna kolona za Angleže izgubljena. Malo boljše, dasi ne docela dobro, pa se je godilo desni krilni koloni, katero so Buri zapodili v beg. Centrum, katerega je vodil sam White, ni prišel menda v ogenj. Ta poraz Angležev je velike moralne vrednosti. Buri imajo sedaj že 2212 angleških ujetnikov. Bržčas bo White zapustil Ladysmith in se pomaknil dalje proti jugu, v Pietermaritzburg ali celo do luke Durban. Angleži se bojó, da se upro sedaj tudi Buri v Kapu, in da se dvignejo proti njim tudi rodovi, ki so bili doslej nevtralni.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. novembra.

— **Konfiskacija.** Torkovo številkó našega lista nam je zaplenilo državno pravdnistvo zaradi članka o škofu. Te konfiskacije si ne moremo drugače tolmačiti, kakor da je državno pravdnistvo dobilo migljaj od zgoraj, naj pleni kar utegne podati ljudstvu pravo sliko o javnem, ne cerkvenem delovanju ljubljanskega škofa in njegove armade. Druge podlage ta konfiskacija pač nima. Sicer pa si tudi s konfiskacijami ne bomo dali ust zamašiti.

— **Razkrinkana politična grdobija.** Kakor strupen gad, če mu stopiš za vrat, tako sika in se zvija „Slovenec“ ter skuša z natolcevanji, sumničenji, zvijačami in lažmi oprati dr. Šusteršiča in tiste eventualne sokrivce njegove, ki so s svojimi spletkami strmoglavili dr. Ferjančiča, ne

meneč se zato, koliko s tem škodijo celokupni slovenski stvari. „Slovenec“ zagovor je jako klavrn, slaba stvar se pač ne da dobro zagovarjati. Z bombastičnimi tiradami in z neotesanostmi pa se javno mnenje ne da prelepiti, kakor to nameravajo „Slovenčevi“ pisachi. Prosimo čitatelje, naj prebero „Slovenec“ članek „Liberalna lopovščina“ in naj potem razsodijo, kaj je v njem ovrženo. Mi smo z brzojavnkami dr. Pacaka in dr. Stranskega dokazali, da so slovenski katoličani grdo obrekovali dr. Ferjančiča in naščuvali nemško katoliško stranko, da se je uprla njegovi zopetni izvolitvi. Rekli smo, da je to mogel storiti le kak klerikalni politik, sedanjí ali bivši poslanec, ker nima nihče drugi toliko vpliva pri nemški katoliški stranki, da bi je pridobil za tako akcijo, vsled katere je bil v nevarnosti obstanek desnice. To je tako naravno in logično, da bolj ne more biti. Nadalje smo z dopisi v „Vaterlandu“ dokazali, da se je strmo glavljenje dr. Ferjančiča že dolgo časa pripravljalo, da so se porabljala za to nehonetna, izdajalska sredstva in navedli smo okolnosti, iz katerih sklepamo, da je dr. Šusteršič dopisnik „Vaterlandov“. Ali je to „Slovenec“ izpodbil? Ne! Čisto nič ni izpodbil, ne jedne okolnosti ni ovrget. Obsul nas je s celim košem zabavljic in priobčil dolg in zvijačen komentar oziroma opravičenje zloglasnega dopisa v „Vaterlandu“. To je vse! Nesrečnejše se tudi slaba stvar ne da zagovarjati. Slej kakor prej je nerešeno vprašanje, kdo je pravi storilec tiste smradljive grdobije, ki jo je razkrinkani dopisnik v „Vaterlandu“ pripravljval. Slovenski državni poslanci klerikalne stranke molče. Oni dobro vedo, kdo da je dr. Ferjančič obrekoval, kdo je proti njemu naščuval nemške klerikalce, ali oni molče, očitno ker hočejo rešiti tistega cloveka, ki je storil to grdobijo. Tudi dr. Šusteršič ve, kdo je storilec, a tudi on molči v tem oziru kakor grob, on ve pač najbolje, zakaj ne sme popolna resnica na dan!

— **Ebenhoch in Ferjančič.** „Slovenec“ nesrečni člankar piše mej drugim: „Ebenhoch je vpliven politik, on že ve, kako se je vedel dr. Ferjančič nasproti naši stranki prej in kot podpredsednik državne zbornice. Radi celjske afere pa je znano, da je Ebenhoch zameril Ferjančiču blejski govor, v katerem je trdil, da so nemški Celjani tujci, s katerim se mora naš rod nevstrašeno boriti.“ S tem hoče „Slovenec“ obuditi mnenje, kakor da je Ebenhoch iz lastnega nagiba, ne da bi bil od slovenske strani naščuvan, nastopil proti Ferjančiču, in to vsled celjskega govora dr. Ferjančiča. „Slovenec“ je ta najvažnejši moment zamolčal. Ko je Wolfovo časopisje začelo divjati proti Ferjančiču radi njegovega nedolžnega blejskega govora, je dr. Ferjančič pisal Ebenhochu in mu vso stvar pojasnil. Ebenhoch je to v svojem listu „Linzener Volksblattu“ objavil in je zanjedno izjavil, da so s tem pojasnilom dr. Ferjančiča ovržene dolžitve Wolfovih listov, in je vsa zadeva

odkorakalo peš, drugi so stopili v vozove, Mimoidoči so dvigali oči in se odkrivali.

Spreved je stopil na pokopališče obrnil se na levo in se ustavil pred rakvijo: pred spomenikom v podobi gotiške kapele, na katerega pročelju je bilo zapisano s črnimi pismenkami: „Rodbina Guerardova“. Skozi odprta vrata je bilo videti oltar, na katerem so gorele sveče.

Med tem so sneli krsto. Duhovnik je molil poslednje molitve, dočim so čakali grobarji v modrih telovnikih nekaj korakov proč. Sinovi so ihteli, oči so imeli vprte v odprto rakev, s katere je bila sneta kamenita plošča: tu v ti hladni senci bodo ravno tako počivali enkrat tudi oni.

* * *

In dva dni pozneje so se pri notarju svoje matere prepirali s stisnjenimi ustnicami, s suhimi očmi; v sovraštvu so bili odločeni, da ne pusté neprijatelju niti centima. Karol bi pogoltnil vse s svojimi iznajdbami; Jurij ima kako žensko, ki ga skube; Moric je brezdvomno deležnik kakega blaznega podjetja, ki bi pogoltnilo njegov kapital. Zastonj se je trudil notar, pregovoriti jih, da bi se prijateljsko pomenili. Razšli so se, preteč si s tožbo.

Če smrt zastrupi denar, izide iz smrti samo zloba. Ljudje se rujejo ob rakvi.

poravnana. Iz tega izbaja, da je moral biti Ebenhoch še pozneje, po tej svoji izjavi v „Linzer Volksblattu“, naščuvan in nalagan. In zopet se vsiljuje vprašanje: Kdo je to storil, kdo je s tem kronal v „Vaterlandu“ začeto akcijo?

— „Moška je beseda taka“. „Slovenec“, piše, da so klerikalni poslanci zastopali stališče, da je treba uprav v sedanjih političnih razmerah gojiti jedinstvo slovenske delegacije na Dunaju, in da so vsled tega volili dr. Ferjančiča, pravi: „Tega smo se držali tudi mi. Zato smo se vedno izogibali vsakemu napadu na poslance tudi nam nasprotni stranke; le kadar so nas izzivali, smo odgovarjali, a tudi tedaj dostojno, in le to, kar je bilo nujno potrebno. „Narod“ ni delal tako, pač pa je vse obravnaval s strankarskega stališča“. Koliko resnice je v tej „Slovenčevi“ trditvi, za to imamo upravičeno dokaz. Svoj čas se je bila raznesla vest, da se Thunova vlada spremeni, in da vstopijo v ministrstvo nekateri poslanci desnice. Kot zastopnika „Slovanske krščansko-narodne zveze“ sta se tedaj imenovala gg. Povše in dr. Ferjančič. Dočim mi o g. Povšetu nismo rekli nobene žal besede, dokler ni „Slovenec“ provzročil polemike, dočim smo mi zavzemali tako stališče, da ga nihče ni mogel tolmačiti kot neprijazno g. Povšetu, naskočil je „Slovenec“ na skrajno škandalozen, na sramoten način dr. Ferjančiča in — po slogu dotičnega pamfleta bi sodili, da ga je spisal dr. Šusteršič — z vso strastjo protestiral proti temu, da bi postal Ferjančič minister. Ta resnična dogodba označuje zadostno vso puhlost zgoraj citirane „Slovenčeve“ tirade. Uspeh tistega napada na dr. Ferjančiča je bil ta, da „Slovanska krščansko-narodna zveza“ sploh ni dobila zastopnika v ministrstvu, pač pa je postal minister baron Dipauli.

— Laž ima kratke noge. „Slovenec“ nam očita, da se doslej nismo z nobeno besedo dotaknili meritorne stvari: Je-li res to, kar se je trdilo o dr. Ferjančiču. To se upa trditvi tri dni potem, ko smo v članku „E pur si muove“ doslovno pisali: „Vsak človek na Slovenskem ve, da stoji dr. Ferjančič na skrajnem desnem krilu naše stranke, da se točno in dosledno drži tistega programa, ki ga je Klun imenoval „prežvekan program katoliškega shoda, in ki ga je sprejel prvi šmol naših zapornih mož, da je njegovo protiklerikalstvo v desnici votlo, od kraja ga pa ni dosti, in da on nikdar in nikoli ne imenuje duhovnikov „Pfaffen“. — Mi smo torej meritorno že prav jasno govorili. Prav v tem pa, da so „slovenski katoličani“ v meritornem oziru delali dr. Ferjančiču veliko krivico, da so nemško katoliško stranko grdo nalagali, prav v tem tiči tista hudobija te spletke, ki je provzročila toliko ogorčenost.

— Repertoar slovenskega gledališča. Iz ozirov na dobro vprizoritev Ibse nove drame „Strahovi“ se je tedenski repertoar tako spremenil, da se v soboto, dne 4. novembra poje tretji-krat v sezoni prekrasna Smetanova opera „Prodana nevesta“. — V torek, dne 7. novembra pa se igrajo prvikat na slovenskem odru „Ibsenovi Strahovi“. — Za petek, dne 10. novembra pripravlja se vprizoritev Smetanove velike dramatične opere „Dalibor“. — Ker se torej ljubka in tako sijajno uspela „Prodana nevesta“ za dalje časa odstavi od repertoarja in se umakne začasno resnemu „Daliboru“, opozarjamo na sobotno predstavo, posebno še vse one rodoljube in prijatelje glasbe, kateri doslej še niso imeli prilike slišati jo, ali pa se hoté še enkrat naslajati s to divno skladbo.

— Slovensko gledališče. V torek je bila repriza „Prodane neveste“. Z veseljem konstatujemo, da se je pela še boljše kakor prvikat, in da so se odlikovale vse prve moči. Gdčni. Noëmi, g. Pestkowski in g. Pavšku se je ploskalo celo pri odprtem pozorišču. Krasní šesterospev se je moral tudi to pot ponavljati. Gledališče je bilo razprodano in postavljeni so bili celo stoli. — Včeraj, v sredo so igrali popularno žaloigro „Mlinar in njegova hči“ prav dobro. Glavno ulogo, mlinarja je igral g. Inemann, njegovo hčer pa gdč. Slavčeva. Konrada je predstavljal 19tič g. Danilo. Hvaležno občinstvo, ki je zasedlo gledališče

do zadnjega kotička in stola, je igralcem pridno ploskalo ter se zabavalo zlasti ob starih in novih dovtipih grobarja, gospoda House. Tudi drugi igralci so bili na svojem mestu. Pohvalno pa moramo omeniti zlasti gospo Danilo, gospo Polakovo in g. Deyla.

— Z grobov. Dasi je bil včerajšnji dan hladen in se je vedno pripravljalo za dež, je bil obisk grobov pri sv. Krištofu nenavadno velik. Ljudje so prihajali in odhajali trumoma. Izvoščki in omnibusi pa so imeli mnogo zasluzka. Grobovi so bili letos zopet prav lepo okrašeni in bogato razsvetljeni. Pevsko društvo „Slavec“ je zapelo troje žalostink pri velikem križu, „Ljubljana“ pa pri Sokolovi piramidi. Vžlic velikanski množici je bil red prav vzoren, ter se je nova odredba mestnega magistrata izkazala prav srečno. Gnječe pri vratih letos ni bilo, in to le potrjuje splošno mnenje, da je došla magistratova pametna odredba nekaj let prekasno, in da bi morala Ljubljana že davno posnemati v tem oziru druga mesta. Tudi danes je bilo na grobišču mnogo žalujočega občinstva.

— Veselica „slovenskega trgovskega pevskega društva. Odbor „Narodne čitalnice“ opozarja svoje čestite člene tem potom, da se blagovolijo v najobilnejšem številu odzvati povabilu „Trgovskega pevskega društva“ na veselico, ki se bo vršila v nedeljo, dne 5. t. m. v Sokolovi dvorani.

— Sokol ljubljanski je sprejel uljudno vabilo od bratskega trgovskega pevskega društva za veselico, ki bode v nedeljo dne 5. t. m. v Sokolski dvorani v „Narodnem domu“. Naprošeni smo po odboru „Sokola“ naznaniti to bratom Sokolom s pristavkom, da bi se členi „Sokola“ prav obilno udeležili veselice bratskega društva.

— Izvanredni občni zbor kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“ se bo vršil jutri, dne 3. t. m. ob polu 8. zvečer v „Narodnem domu“ v spodnjih prostorih na levi. Kakor je razvidno iz razposlanih vabil, so na dnevnem redu prav važne točke, zato je neobhodno potrebno, da se udeležijo tega občnega zbora vsi členi, katerim je na tem ležeče, da se klubovo življenje nekoliko predružači. Sedaj naj pride vsak člen s premišljenimi predlogi pred občni zbor! Le potem bo moglo izostati vsako poznejše zahrbtno zabavljanje in pisarjenje. Upamo, da se tega izvanrednega občnega zbora udeleže gotovo vsaj tisti, ki so izrečno zahtevali, da se tak skliče. Neobhodno potrebno je, da se gg. členi v mnogobrojnem številu sestanajo tudi radi tega, ker se voli popolnoma nov odbor, ker so se skoro vsi prejšnji odborniki odpovedali. Društvenikov skrb je toraj, da si izvolijo za prihodnjo sezijo odbornike, ki bodo res kos svoji nalogi. Sedanji izvanredni občni zbor je prav za prav nekaj redni občni zbor, na kar se oč. gg. členi posebno opozarjajo. Le redkokdaj pridejo členi v večjem številu skupaj, ni toraj čuda, da se med seboj tako malo poznajo, čeravno nosijo vsi ene in iste znake. Naj se toraj snidejo jutri na izvanrednem občnem zboru vsi členi, da se tako nekoliko več spoznajo ter ukrenejo, kar bi bilo klubu in športnemu življenju na korist.

— Dijak rešil živo gospodično iz groba. Pišejo nam: Včeraj zvečer ob 1/8. sta se izprehajali dve gospodični po pokopališču ter si ogledovali okrašene grobove. Neprevidoma je padla jedna od njiju v novoizkopano jamo. Nepopisen strah jo je prevzel, in mrzla zóna jo je obšla. Klicati sta jeli na pomoč, toda bili so pri osamljenih grobovih le še otroci kot varuhi, vsaj v bližini. Toda ta strah gospodične je bil popolnoma upravičen, če pomislimo, da so bile še človeške kosti in lobanje v jami. Prišel je slučajno neki dijak mimo ter potegnil gospodično iz globoke jame. Srečno se je odhajajočemu jaku zahvaljevala gospodična za rešitev pripomnivši še, da jo smrt gotovo pobere v letošnjem letu. Upajmo, da se gospodičin strah ne uresniči še dolgo vrsto let.

— Novorojenček v greznici. 29. oktobra je našel čevljar V. Kavšek v Kopačevi gostilni v Novem mestu na stranišču novorojenčka ter ga potegnil z motiko iz greznice. Mati otroka je 22letna deklica Cilika Modic. Otrok je bil na glavi ranjen. Matere pa niso zaprli, ker otrok vsled telesne slabosti itak ne more živeti

— Pomiloščen morilec. Na smrt obsojeni kmetijski fant Josip Zevnik, ki je koncem julija v Spodnjem Suhem dolu t. l. umoril omoženo Josipino Grubarjevo, ker se mu ni hotela udati, je pomiloščen na 20letno ječo; kazen prestane Zevnik v moški kaznilnici v Gradiški.

— Kravo povozil vlak. Na progi Rakek-Planina je povozil tovorni vlak št. 183 m kravo Fr. Turka.

— Vojaški izgred. Dne 31. m. m. okolu 3. ure ponoči so trije naredniki 27. pešpolka na Bregu napadli nekega uslužbenca mestne elektrarne. Dotčnik je stal mirno sredi ceste, na kar pride k njemu narednik in mu reče „schauens, dass sie weiter kommen“, in mu da eno zaušnico, katero mu je pa uslužbenec elektrarne vrnil. Na to je narednik potegnil sabljo in bi bil tudi udaril, da ni to preprečil neki civilist, ki je priskočil na pomoč.

— Mladi berači. Po mestu beračijo mladi dečki s pismi, v katerih prosi bolan in reven človek usmiljenja in podpore. Podpisano je navadno tudi ime reveža, kateri pa ne eksestira. Dečki beračijo zase, ali pa za kakega prekanjenega berača.

— Kaučkega električno gledališče je posetilo tudi pri včerajšnji predstavi mnogo občinstva, katero je vsem zanimivim točkam ploskalo. Istotako sta bili sprejeti z občnim veseljem točki: kraljica golobov ter električna dama. Da ustreže od več strani izrečni želji je g. Kaučki, (ki je rodom Čeh, soproga pa je Hrvatica) najel Sokolsko dvorano v „Narodnem domu“ kjer bode izvanredna predstava jutri v petek, dne 3. novembra ob 8. uri zvečer v slovenskem jeziku. Opozarjamo torej naše narodno občinstvo, naj poseti zares zanimivo predstavo Kaučkega električnega gledališča v obilnem številu, ker gosp. Kautski ni štedil stroškov, da docela zadovolji občinstvo.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 2. novembra. Delegacije se skličejo 28. novembra. Dotlej se dovoli v državnem zboru proračunski provizorij. Deželni zbori se snidejo še pred novim letom. Namestne državnoborske volitve za tistih 20 mandatov, katere so odložili češki Nemci, se izvrše v kratkem.

Dunaj 2. novembra. Načelnik nemške katoliške stranke, dr. Kathrein je objavil s svojo znano šifro v „Neue Tiroler Stimmen“ članek, v katerem obsoja odpravo jezikovnih naredeb. S tem se je spodbudila državna avtoriteta ter se je zadovoljilo le Wolfa in Schönererja. Čehom pa se je storila velika krivica, katero mora obžalovati vsaki pravico-ljuben človek.

Dunaj 2. novembra. Včeraj je bilo v Katarininih dvoranah impozantno zborovanje avstrijskega učiteljstva, katerega se je udeležilo nad 3000 učiteljev. Zastopani so bili učitelji vseh avstrijskih kronovin, izimši Istro, Tirolsko in Bukovino, kar je dokaz sijajnega gmotnega stanja učiteljstva teh blaženih dežel. Zborovanje je otvoril predsednik nemške učiteljske zveze, Katschinka, ki je zlasti srčno pozdravil zastopnike slovenske, češke in poljske učiteljske zveze. Navzočniki so te zastopnike hrupno pozdravljali. Potem je izborni, velezanimivo in temeljito poročal o gmotnem stanju avstrijskega učiteljstva gosp. Schreiter iz Glaslice. Njegov referat so večkrat pretrgali viharini medklci. O istem predmetu je kot v nekako nadaljevanje govoril dunajski učitelj Jordan, iz katerega govora je bilo povzeti, kako žalostno se godi dunajskemu učiteljstvu pod Luegerjevo vladu, ki naj bi z onimi 10.000 gld., katere je plačalo mesto za banket včeraj zvečer, rajši rešil gladu suplente. Za njim je govoril učitelj Gangl iz Ljubljane kot zastopnik „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“, potem nadučitelj Tuček v imenu češkega učiteljstva in učitelj Salich v imenu češko-sleške učiteljske zveze. Govorili so tudi državni poslanci prof. Bendei, Heger, Wrabetz, Iro in dr. Roser. V imenu poljskega učiteljstva je govoril učitelj Maier, v imenu moravskih učiteljev nadučitelj Slamenik. Ko je še govoril učitelj

Sajz ter spodbujal vse avstrijsko učiteljstvo k vztrajnemu nadaljnjemu delovanju, je prebral Schreiter resolucijo, ki zahteva, da se izpremeni § 55, točka I. drž. šol. zakona z dne 14. maja 1869 v tem smislu, da bodo prejemki učiteljstva enaki prejemkom državnih uradnikov zadnjih starih plačilnih razredov in da mora država 33% prispevati k stroškom, ki jih imajo dežele pa šolstvo. Resolucija je bila sprejeta enoglasno in to z nepopisnim, viharim navdušenjem. Ko je prečital Katschinka došlo mnogobrojne brzojavne pozdrave, je zaključil zborovanje. Danes zjutraj je bila deputacija avstrijskega učiteljstva, v kateri so bili Katschinka, Tuček, Maier in Gangl, pri naučnem ministru dr. Hartlu, ki je obljubil, da bo deloval k uresničenju želja avstrijskega učiteljstva. — Toka, ki veje med avstrijskim učiteljstvom, ni mogel več zamoriti!

Dunaj 2. novembra. Shoda avstrijskega učiteljstva so se udeležili tudi poslanci dr. Nietzsche, dr. Stöhr in dr. Menger. Pri voditelju naučnega ministrstva, Hartlu je bila danes deputacija, katero je vodil predsednik shoda, Katschinka. Češko nemško učiteljsko zvezo je zastopal ravnatelj Rudolf iz Liberc, češko učiteljsko zvezo nadučitelj Tuček iz Jaslane, poljsko učiteljsko zvezo nadučitelj Maier iz Nov. Sonča v Galiciji in zvezo slovenskega učiteljstva učitelj Eng. Gangl-Katschinka je v svojem nagovoru razložil namen shoda. Sklepi včerajšnjega shoda govoré jasno in glasno, kaj hočemo učitelji. Trideset let se avstrijsko učiteljstvo zama bori proti § 55. drž. zakona. Sedaj prosi avstrijsko učiteljstvo, naj poprime vlada sama inicijativo v državnem zboru ter naroči dež. zborom, da spremene § 55. drž. zakona v smislu včeraj sprejetih resolucij. Učiteljstvo ve dobro, da dežele ne zmorejo večjih bremen, zato pa naj pomaga učiteljstvu država. Vodja naučnega ministrstva Hartl je odgovoril, da se je že včeraj informiral o sklepih shoda, da pa misli, da bo sedanja državnozborna večina težko vstregla učiteljstvu, ker se je bati, da se bodo posamezni deželni zbori čutili prizadete v svoji avtonomiji. On pa bode podpiral težnje učiteljstva, ker vse stranke in najmerodajnejše osebe so edine v tem, treba za učiteljstvo nekaj storiti. Glavno je, da se sanirajo deželne finance in sicer ne toliko z novimi dohodki, kakor z državnim prispevanjem. Hartl je dejal, da bode storil kar more, in avstrijsko učiteljstvo naj bode prepričano, da se zgodi v polni meri vse, kar se da doseči. Deputacija je odšla z vtiskom, da ima Hartl jasne pojme o stanju učiteljstva in njegovih najpravičnejših zahtevah.

Praga 2. novembra. V Jaromešu je bilo na kontrolnem shodu zaprtih šest rezervistov, ker so se javili z „zde“. Množica je demonstrirala pred kontrolnim lokalom in vojašnico, zahtevajoča, naj obsojence izpusté. Vojaštvo je z bajoneti razgnalo demonstrante.

Brno 2. novembra. V Kyjovu na Moravskem so se pripetile pri kontrolnem shodu velike demonstracije. Ker se rezervist Doufek ni hotel oglasiti s „hier“, ga je stotnik, ki je vodil kontrolni shod, obsodil v zapor za deset dni. Prisotni policijski nadzornik pa Doufeka ni hotel odpeljati v policijski zapor, češ, tam ni prostora za vojaške kazence. Nato je odpeljal Doufeka orožnik h okrajnemu glavarstvu. Stotnik je naznanil, da se bo nadaljeval kontrolni shod v Kromerizu. Velikanska množica pa je drla pred glavarstvo in grozeče zahtevala, naj Doufeka izpusté. To se je tudi zgodilo. Zmagovita množica je vodila Doufeka po mestu ter prepevala „Hej Slovani!“

Trst 2. novembra. Dne 25. okt. so našli v Bujah v veži hiše dr. Frankota dinamitno bombo z gorečo vrstico. Bomba je bila položena v posodo, polno petroleja ter pokrita z dvema vrečama. K sreči so jo ljudje pravočasno ugasnili. Bombo so položili politični nasprotniki dr. Frankota, ki pripada kmetijski stranki.

„Slovensko trgovsko pevsko društvo“ uljudno vabi k svoji prvi veliki veselici, koja se vrši v nedeljo, dne 5. novembra t. l. v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“.

Pri veselici sodeluje orkester slavnega c. in kr. pehotnega polka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27.

Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina 30 kr. za osebo.

Za odbor:

IVAN MURNIK, ces. svetnik, predsednik.

IVAN MEJAČ, trgovec, tajnik.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji uračni tlak 736-0 mm.

Oktobar	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C.	Vet-ovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
31.	9. zvečer	737-4	11-7	sl. jzhod	skoro jas.	0-0
1.	7. zjutraj	742-3	10-6	sr. jzhod	dež	0-0
2.	2. popol.	744-0	9-5	sr. sever	oblačno	0-0
„	9. zvečer	743-9	7-6	sl. sever	oblačno	0-0
2.	7. zjutraj	743-3	3-5	sl. zhjzh.	del. jasno	1-6
„	2. popol.	742-3	11-4	sl. sever	skoro obl.	1-6

Srednja temperatura torka in srede 12-7° in 9-2°, normale: 7-4° in 7-1°.

Dunajska borza

dné 2 novembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	99	gld.	55	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	99	„	20	„
Avstrijska zlata renta	117	„	40	„
Avstrijska krona renta 4%	99	„	45	„
Ogerska zlata renta 4%	116	„	50	„
Ogerska krona renta 4%	95	„	35	„
Avstro-ogerske bančne delnice	902	„	—	„
Kreditne delnice.	370	„	50	„
London vista	120	„	67	„
Nemški drž. bankovci za 100 mark	69	„	—	„
20 mark.	11	„	78	„
20 frankov.	9	„	58 1/2	„
Italijanski bankovci	44	„	75	„
C. kr. cekini	5	„	70	„

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Potrjim srcem naznanjamo vsem so-
rodnikom prijateljem in znancem tužno
vest, da je naš iskreno ljubljeni, nepo-
zabni soprog, oče in brat gospod

Anton Cerar

posestnik in gostilničar

po kratki in mučni bolezni, danes ob
6. uri zvečer izdihnil blago svojo dušo
v 39. letu svoje dobe, previden s tolažili
sv. vere.

Truplo nepozabnega pokojnika bode
prenešeno v petek, dne 3. t. m. iz hiše
žalosti ob 4. uri popoldne na pokopališče
v Litiji.

Sv. maše zadušnice se bodo služile
v raznih cerkvah. (1891)

V Litiji, 1. novembra 1899.

Ivana Cerar, soproga. — Fran in Anton,
sinova. — Antonija, Angela in Juliana,
hčere. — Fran Cerar, brat. — Ivana
Cerar, sestra. — Josip Revnikar, polu-
brat. — Franciška Bric, polusestra.

Globoko užaljenim srcem naznanjamo
vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
tužno vest o smrti naše preljube
matere, oziroma stare matere in tašče
gospo

Franciške Verbič

hišne in zemljiške posestnice

katera je po dolgi in mučni bolezni,
previdena s sv. zakramenti za umira-
joče, danes, 1. t. m., ob polu 10. uri do-
poludne v 75. letu svoje dobe v Gospodu
zaspala.

Pozemski ostanki drage pokojne se
bodo v petek 3. t. m., ob 9. uri dolo-
čene v hiši žalosti v Lazah št. 15 slo-
vesno blagoslovili, prenesli na pokopa-
lišče v Borovnici ter položili v rodbin-
sko rakev.

Sv. maše zadušnice brale se bodo
v župnijski c. rki v Borovnici.

Laze pri Borovnici, dne 1. nov. 1899.

(1890) Žalujoči otroci.

NEW-YORK

družba za zavarovanje življenja.

Najstarejša mednarodna življensko-
zavarovalna družba svetá.

Ustanovljena 1. 1845. — V Avstriji od 1. 1876.

Glasom od državnega zavaroval-
nega urada potrjene družbine bilance
za leto 1898 — t. j. 54. opravilno leto —
znašal je **PREOSTANEK** (presežek
aktivov vse pasive) **inkluzivno spe-
cialnih rezerv nad**

186 milijonov kron.

Dosedaj se je **izplačala**
kavcija na avstrijsko opri-
vilnico visokemu c. kr. ministr-
stvu vnanjih zadev v pupilarno
gotovem znesku nad (1874—1)

15 milijonov kron.

Glavno ravnanstvo za Avstrijo:

Dunaj, I., Graben 8 (v družbeni palači).

Pri otročjih boleznih

potrebujejo se čisto kisline preganajoča sred-
stva in zato je opozarjajo zdravniki zaradi mi-
lega vplivanja svojega na

**MATTONIJEV
GIESSHÜBLER**

naravna
alkalična kislina

katero radi zapisujejo pri želodčni kislini,
škrofeljnih, krvici, otekanji žlez i. t. d., ravno
tako pri katarih v sapniku in oslovskem kašlju.
(Dvornega svetnika Löschnerja monografija o
Giesshübl-Slatini.) (36—3)

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špe-
cerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

**Avtomatični
lovilci za množice.**

Za podgane gld. 2.—, za miši gld. 1-20. Lové brez
nadzorstva po 40 v jedni noči, ne puščajo nobene
nečistosti in se postavljajo zopet sami. Lovilnica
za ščurke „Eclipse“, na tisoče ščurkov in žohar-
jev v jedni noči loveča, a gld. 1-20. Povsod najboljši
vspehi. Pošilja se proti povzetju. (1287-9)

M. FEITH, Dunaj, II., Taborstrasse 11/B.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez
Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
v Ansee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m.
zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
grad, čez Amstetten na Dunaj. V oktobra in aprila
ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m.
dopolodne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m.
popoldne osonni vlak v Trbiž, B. ljak, Celovec, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-
Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine
vare, Hrb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko,
Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto**
in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 4 m. zjutraj,
ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. —
Prihod v Ljubljano juž. kol. **Proga iz Trbiža.**
Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via
Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlo-
vih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca,
Belj ka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dolo-
čene osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha,
Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein,
Ljubna, Celovca, Linca, St. Mohorja, Pontabla. —
Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja,
Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfesta
Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z
Dunaja. Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. V oktobra in aprila ob nedeljah in praznikih
iz Linca. — **Proga iz Novega mesta in Ko-**
čevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob
2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane drž. kol. v **Kamnik.** Ob
7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob
6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž.
kol. iz **Kamnika.** Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11.
uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

Vzamejo se v stanovanje in hrano

gospodične, ozir. dijaki.

Istotam odda se tudi (1949—)

lepo meblovana mesečna soba.

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“

Lepi prostori

v katerih je sedaj

gostilna

dajo se takoj v najem.

Prostori so uporabni tudi za kako
trgovino. — Več pove J. Spitzer, Krakov-
ski nasip št. 4, gostilna „pri raku“ v
Ljubljani. (1981-2)

Kavčič & Lilleg

Ljubljana, Prešernove (prej Slonove) ulice št. 1

„pri Zlatorogu“ (21—251)

Zaloga najboljšega

špecerijskega blaga

po nizkih cenah.

Na drobno in na debelo.

***** *Ravnokar je izšel*

Stenski koledar

à 25 kr., po pošti 28 kr. *****

(1888-1)

Skladni koledar

***** à 60 kr., po pošti 65 kr.

*** Josip Petrič ***

tovarniška zaloga papirja * * * *

* * * v Ljubljani * * *

* * * Sv. Petra cesta št. 4.

* * *

St. 35245.

Razglas.

Na podlagi §-a 4. regulativa za ljubljansko mestno klavnico, skle-
njenega v seji občinskega sveta deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 19. septembra t. l., daje podpisani mestni magistrat na znanje,
da je od 1. novembra letos naprej prepovedano v ljubljansko mesto
vpeljavati zrezano meso (meso za klobase), da bodo torej zavračali
tako meso mitniški uradi.

Mestni magistrat v Ljubljani

dné 27. oktobra 1899.

St. 637.

Razglas.

V fužinskem poslopu v Bohinjski Bistrici, ki je last kranj-
skega verskega zaklada, se oddajo skupno v najem ali v zakup:

- dosedanji gostilniški prostori v pritličju;
- sedem meblovanih sob v II. nadstropju;
- k fužinskemu poslopu spadajoči hlevi; končno
- pri fužinskem poslopu nahajajoči se sadni vrt in
vrt za zelenjavo ter velike njive

za pet let, od 1. aprila 1900 do 31. marca 1905.

Reflektantje na te v zakup, oziroma v najem dane objekte naj se zglasé
v najkrajšem času pri podpisani upravi.

C. kr. gozdna ter domenska uprava.

Radovljica, dné 1. novembra 1899.

V gostilni „pri Virantu“

dobé se vsak petek, pričeni s petkom, dné 20. oktobra, raz-
lične sveže

morske ribe

ukusno pripravljene, po zmerni ceni.

Z izbornim črnim in belim istrskim vinom, pristnim dolenskim
evičkom in vedno svežim marénim steinfeldskim pivom „bratov Reining-
haus“ bode vedno točno in ceno postreženo.

Čedne in cene **sobe za tujce**, kakor tudi obče znano dobro ku-
hinjo priporoča č. gg. gostom

s spoštovanjem

J. Tosti.

(1908—3)

NB. Klubova soba je še nekaj večerov v tednu društvom na razpolago.

Izmej najfinejših
toaletnih mil
najcenejše in
najmilejše.

Za umivanje porabno

za

dame

kakor tudi kot

milo za otroke

jako priporočljivo.

Povsod na prodaj
po 30 kr.

Doering ^{ovo} **milo**

SOVO.

(444—30)